

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

**Л.Н. ГУМИЛЕВ атындағы
ЕУАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ЗАН ФАКУЛЬТЕТИНІН
құрылғанына 20 жыл толуына арналған
«ҚҰҚЫҚ ЖҮЙЕСІ МЕН ЗАМАНАУИ МЕМЛЕКЕТ: МӘСЕЛЕЛЕРІ,
ДАМУ ҮРДІСТЕРІ ЖӘНЕ КЕЛЕШЕГІ»
атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция
МАТЕРИАЛДАРЫНЫН ЖИНАҒЫ
17 мамыр 2019 жыл, Нұр-Сұлтан қ.**

МАТЕРИАЛЫ СБОРНИКА

Международной научно-практической конференции
**«ПРАВОВАЯ СИСТЕМА И СОВРЕМЕННОЕ ГОСУДАРСТВО:
ПРОБЛЕМЫ, ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ»**
посвященной 20 летию
**ЮРИДИЧЕСКОГО ФАКУЛЬТЕТА
ЕНУ имени Л.Н. ГУМИЛЕВА
17 мая 2019 года, г. Нур-Султан**

Нұр-Сұлтан, 2019

**ӘОЖ 342(063)
КБЖ 67. 4000.1
К18**

Редакциялық алқа:

Амандықова С.К., Ибрагимов Ж.И., Өмірзақов П.К., Хайрмуханмедов Н.И., Тлепина Ш.В., Нурмағамбетов А.М., Сембекова Б.Р., Мырзатаев Н.Д., Женисов С.К. Баймолдина С.М., Бердиярова Ж.С., Абаева Х.

Заң факультетінің құрылғанына 20 жыл толуына арналған «Құқық жүйесі мен заманауи мемлекет: мәселелері, даму үрдістері және келешегі» атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы 17 мамыр 2019 жыл. Жалпы редакциясын басқарған: Е.Б.Сыдықов. – Нұр-Сұлтан: Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, 2019. – 687 бет.

ISBN 978-601-337-176-4

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің заң факультетінің құрылғанына 20 жыл толуына арналған «Құқық жүйесі мен заманауи мемлекет: мәселелері, даму үрдістері және келешегі» атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы және құқықтық мемлекеттік: қоғамды жаңғырту және тұрақтылық, Қазақстан Республикасындағы азаматтық құқықтың дамуы мен қазыргі құрылу тенденциялары, қылмыстық сот төрелігі: заманауи заңдар жүйесіндегі дәстүрлер мен жаңалықтар, заманауи мемлекеттің жүйесінде өзгерістер енгізудің халықаралық құқығының ықпалы, Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасындағы құқықтар туралы ғылыми мақалаларды қамтиды. Жинақ заңгер мамандарға және барша қауымға арналған. Барлық материалдар авторлардың баяндауында жарияланды.

ISBN 978-601-337-176-4

ӘОЖ 342(063)
КБЖ 67. 4000.1

© Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ, 2019

**МАЗМУНЫ
СОДЕРЖАНИЕ**

СЕКЦИЯ 1 ПРАВОВОЕ ГОСУДАРСТВО: СТАБИЛЬНОСТЬ И ОБЩЕСТВЕННАЯ МОДЕРНИЗАЦИЯ		
Abdikarym S.	Legal issues of cyber security in the Republic of Kazakhstan	12
Chumakova A.V., Pletyago T. Y.	The Perspectives of Anti-Corruption Policy in Russian Higher	16
Oraz R.	European Court of Human Rights and Kazakhstan	18
Tortaeva A.E., Sadvokassov K., Sergaliyev D.	Meaning of corruption in Europe and USA	21
Tsoy K.R.	Comparative analysis of international educational standards in the system of higher education in England and the Republic of Kazakhstan	24
Zhanymbek Y.	«Anti-corruption model of Singapore: theoretical and legal aspect»	28
Айдарбеков Н.	ҚР сайлау жүйесін жетілдірудің кейбір жолдары мен мәселелері	31
Амандыкова С.К.	Трансформация вузов в некоммерческие организации	34
Амандыкова С.К., Жамбаев Е.С., Сакиева Р.С.	К вопросу о формировании конституционной идентичности республики казахстан в контексте формирования единой нации	46
Амандыкова С.К. Корпебаев Ж.	Некоторые аспекты цифровизации избирательного процесса в Республике Казахстан	51
Ахмет Б., Бажай Х.	Адамның ар-намысы мен қадір-қасиетінің деффамациядан қорғалу тетіктері	53
Аюпова З.К., Кусаинов Д.У.	Влияние международного права на изменения правовой системы в условиях интеграции	57
Баетова К.К.	Правовое регулирование религиозных браков в МЧП	60
Бажай Х., Ахмет Б	Қазақстан Республикасының билік органдары жүйесінде парламенттік институттың қалыптасуы	64
Байбутаев Ә.Ж.	Қазақстанда сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұрудың құқықтық негіздері	69
Байкова Е.А., Махмадинов Д.М.	Негативные последствия реализации вопросов социального обеспечения в Республике Казахстан	75
Бауыржан Жұлдыз Бауыржанқызы	Неприкосновенность внутреннего мира личности и её интересов	78
Бейшембиев Э.Ж.	Кыргызстан: защита личности в национальном и международном публичном праве	83

Болтаев А.Д.	Қазақстан Республикасы азаматтардың сайлау құқығын жүзеге асырудағы әлемдік тәжірибеде туындайтын өзекті мәселелер	86
Бусурманов Ж.Д.	Правовая система и современное государство: проблемы, тенденции и перспективы развития	89
Бырдин Е.Н.	Проблемы защиты прав детей в Российской Федерации и Республике Казахстан: сравнительный анализ	91
Дайрабаева Н.К.	Актуальные вопросы государственных закупок в рамках ЕАЭС	95
Дайрабаева Н.К.	Перспективы совершенствования финансово-правового регулирования в сфере государственных закупок Республики Казахстан	97
Енсебаева А.Р.	Нулевая терпимость к коррупции - основа правового государства	101
Есенбаев Б.	Қазақстан және шетел азаматтарының сайлау құқығы және оның негізгі аспектілері	105
Жаксыбекова Ф.С., Татебаева Г.С.	Авторлық құқықтарды қорғау ерекшеліктері	108
Жанузакова Л.Т.	О понятии «государственный орган» в теории и законодательстве	111
Женисов С.К., Мысыр О.Д.	Сыбайлас жемқорлықпен күрес – бүгінгі таңдағы өзекті мәселе	115
Жуманова М.Х., Алдебаева Д.А.	Система законодательства социального обеспечения	116
Жуманова М.Х., Лукпан М.	Современные методы борьбы с коррупцией	121
Жунубаева М.М.	Банкротство «самозанятых» граждан в Российской Федерации	123
Ибрагимов Ж.И., Бұлақбаев М.	Кәсіби құқықтық мәдениетті қалыптастырудағы конституциялық принциптер	125
Ибрагимов Ж.И., Жугралин С.А.	Механизм правовой защиты прав и свобод ребенка в Республике Казахстан и Российской Федерации	133
Ибрагимов Ж.И., Қырым Д.	Құқық үстемдігі мемлекеттік қызметшілердің кәсіби құқықтық мәдениетінің негізі	135
Ибрагимов Ж.И.	Қазіргі заманғы мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениетін жетілдіру	139
Иванова Ж.Б.	Плагиат в модной индустрии: к вопросу о правовой защите творцов моды	144
Капсалям К.Ж., Капсалямова С.С.	Современные проблемы противодействия уголовным правонарушениям в сфере банковской деятельности	147
Капсалямова С.С., Буртебаева А.А.	Актуальные вопросы правового регулирования деятельности министерства финансов Республики Казахстан в условиях цифровизации	151
Каскабаева Т., Альмухамбетов Ж.Н.	Современное состояние сравнительного правоведения как учебной и научной дисциплины	155
Кусаинова Л.И.	Проблемы бедности в Республике Казахстан и куюго правовое регулирование	158

Мырзатаев Н.Д.	КР-дағы жоғары білім беру саласын құқықтық реттеудің теориясы мен тәжірибесі	162
Мырзатаев Н.Д., Сапарбекова Б.Е.	Педагог мәртебесін құқықтық қорғау – адам капиталының негізі	167
Орманова Ш.Ш., Алибеков А.А.	Элементы функционального анализа деятельности акимов сельских территорий	173
Орманова Ш.Ш., Алибеков А.А.	Факторы, влияющие на эффективность управленческой деятельности в системе местного государственного управления и самоуправления	177
Оспанова А.Н.	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шаралары жүйесінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы құқықтық сананы қалыптастыру	181
Рахимбаев Е.Н.	Генезис судебной системы Кыргызской Республики: проблемы. поиски, решения	185
Сагыналиева В.Ж., Темирбекова М.Л.	Предконституционное развитие досоветского Кыргызстана	191
Садуақасова А.А.	Билікті бөлу идеясын дамытудың негізгі кезеңдері және оны әлем елдерінің конституцияларында бекіту	194
Сәтілда А.Ш., Османова Д.Б.	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес мәдениетін нығайту мәселелері	198
Сәулен Н.	Заң шығару және атқарушы билік органдарының өзара қарым-қатынасының мәселелері	200
Сивухова В.В., Тохтарова Т.С.	Мир без конфликтов!	204
Сивухова В.В.	Соотношение международного и внутригосударственного права: взаимодействие, автономное сосуществование	207
Смағұлов А.А., Смағұлова Р.А.	Қазақ қоғамындағы азаматтық құқықтық қатынастардың объектілері	211
Смағұлов А.А.	Шариат және қазақ әдет - ғұрып заңдарындағы адам құқықтары мен бостандықтарының өзара үндестігі	216
Смағұлова А.С., Смағұлов А.А.	Әдет-ғұрып заңдарындағы азаматтық қатынас түрлерін құқықтық реттеу аспектілері	220
Смағұлова А.С., Кусаинова Л.И.	Дәстүрлі құқықтың өркениеттілік идеяларының қазіргі қоғамды қалыптастырудағы өзектілігі	225
Стангалиева Г.С.	Нормотворческий процесс в государственном управлении: проблемы и перспективы	228
Тилоева А.М.	Понятие и условия привлечения несовершеннолетних к административной ответственности	231
Тилоева А.М.	Возраст несовершеннолетнего, как особенность административно-правового статуса субъекта административного правонарушения	236
Хайрмуханмедов Н.И.	Қазақстандағы жоғары оқу орындарында эндаумент қорларын құрудың мәселелері	239
Юсупов У.Д.	Правовые аспекты экологического состояния и рационального использования водных ресурсов в Кыргызской Республике	244
Яцек Залесны	Тенденции развития конституционного правосудия в странах Восточной Европы, как выражение спора права	251

	и политики	
СЕКЦИЯ 2 «СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ФОРМИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ ГРАЖДАНСКИХ ПРАВ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН»		
Nurmagambetov A.M.	Issues on the eeu labor legislation harmonization.	255
Абдираймова А.	Проблемы правового регулирования агропромышленного комплекса Республики Казахстан.	261
Алиева Л. Р.	К вопросу становления института исполнительного производства в гражданском процессе Республики Казахстан	264
Бердиярова Ж. С., Совет Д. Қ.	Қызметкерлердің еңбектік құқықтары және оны қорғаудың қажеттілігі	267
Дарменова Д.Б.	Повышение эффективности взаимодействия государственных органов с неправительственными организациями	270
Жусипова Б.А.	Жер қатынастары субъектілерінің құқықтық мәртебесі	274
Калтаева А. Т.	Міндетті медициналық сақтандырудың құқықтық реттелуі	278
Кенес А.К.	Значение и роль инвестиций в развитии экономики	279
Кусаинова Л. И., Смағұлова А. С.	Қазақ қоғамындағы сауда қатынастарының даму эволюциясы	281
Лейтане А. З.	Трудовое право Латвии и Казахстана	284
Марат Н.М., Оразалиев К.О.	Қазақстан Республикасында кәсіпкерлік қызметті стандарттау саласының құқықтық реттелуі	291
Нургалиева Е.Н.	Проблемы правовой защиты социально-уязвимых слоев населения	299
Нұғыманов Е.Е.	Қазақстан Республикасында жер пайдалану құқығының түсінігі және оның түрлері	303
Омарова Э.Б.	Правовое регулирование переводов на другую работу	305
Омарова Э.Б.	Международное регулирование безопасности и охраны труда	308
Омарова Б.А.	Еңбек құқықтарын бұзылудан қорғауды қамтамасыз ететін заңдық кепілдіктер	311
Өмірзақов П.К.	Корпорацияның жарғылық капиталының құқықтық табиғаты	314
Сабырбек Ш. М.	Тендерлік қатынастарды сыбайлас жемқорлықсыз ұйымдастыру, шетелдік тәжірибе	317
Сабырбек Ш.М.	Загрязнение реки Урал: виды решение данной проблемы	320
Сактаганова И.С.	Функции гражданско-правовой ответственности	321
Смағұлов А.А., Смағұлова Р.А.	Қазақ қоғамындағы азаматтық-құқықтық қатынастардың объектілері	328

Хасенов М.Х.	О судебной практике по трудовым спорам: проблемы и решения	332
СЕКЦИЯ 3 УГОЛОВНОЕ ПРАВОСУДИЕ: ТРАДИЦИИ И ИННОВАЦИИ В СИСТЕМЕ СОВРЕМЕННОГО ПРАВА		
Ахпанов А.Н.	Актуальные вопросы теории и практики Казахстанского уголовного процесса	336
Акимжанов Т. К.	О превенции уголовного законодательства Республики Казахстан	340
Балтабаев К. Ж., Татиков Р.У.	Проблема альтернативы лишению свободы по системе наказаний в уголовном кодексе Республики Казахстан	344
Казиканов Т. Т.	О совершенствовании понятия оперативно-розыскной деятельности	347
Ким К. В.	Обвинение в структуре принципа состязательности	351
Сартаева Н.А.	уголовно-исполнительное законодательство Республики Казахстан: современное состояние и перспективы совершенствования	354
Сембекова Б.Р.	Оперативно-розыскная деятельность в противодействии терроризму и экстремизму	358
Скаков А.Б.	Предупреждение экстремистских проявлений среди несовершеннолетних и молодежи Казахстана	362
Сматлаев Б.М., Казбек Ж.А.	Практические аспекты реализации противодействия коррупции для государственных и муниципальных служащих Казахстана и России	368
Баймолдина С.М.	Уголовная ответственность за воспрепятствование предпринимательской деятельности в Республике Казахстан	374
Бырдин Е. Н.	Проблемы защиты прав детей в российской федерации и Республике Казахстан: сравнительный анализ	378
Верченко Н. И.	Основания классификации преступного насилия (на примерах правоприменительной практики)	381
Кабакова О.В.	Правовая культура в мировом правовом и информационном пространстве	385
Мергембаева Н.Б.	Использование специальных знаний при расследованиях террористических актов	388
Монгуш А.С.	Историко-правовой анализ проблемы скотокрадства в Республике Тыва	391
Муратханова М.Б., Мұқаметқазинов А.С.	Қазақстан Республикасының киберқылмыстылық саласындағы заңнамасын жетілдіру бойынша ұсыныстар	395
Ашимова Э.А.	Self-determined liability problems for suicide issues	398
Ашимова Э.А.	Кәмететке толмағандар арасындағы қылмыстылықты жоюдың құқықтық және әлеуметтік аспектілері	402
Балгынтаев А. О.	Согласительное и приказное производство В уголовном процессе Казахстана»	408
Нурлұмбаева Л. Е.	Прикладные вопросы расследования и рассмотрения уголовных дел в порядке приказного производства	413
Тулепенов Ж.К., Какимов А.Ж	Татуласуға байланысты қылмыстық жауаптылықтан босатудың кейбір ерекшеліктері	416

Абенова Д. К.	О доступе задержанного подозреваемого к уголовному правосудию	419
Абдулла А. Б.	Организационно-правовые основы обеспечения информационной безопасности	423
Айнабекова М. Б.	Правовое регулирование противодействия терроризму в Республике Казахстан	426
Ануарова К. А.	Виктимологическая характеристика жертв от половых преступлений	430
Аширбек А. Ж.	Уголовная ответственность в налоговых правонарушениях	434
Балтабай М. Б.	Компенсация морального вреда в уголовном процессе: теоретические и историко-правовые аспекты	437
Давидовская В.А.	Институт наказания по уголовному законодательству стран романо-германской правовой семьи: сравнительный анализ	442
Дарменова Д.Б.	Повышение эффективности взаимодействия государственных органов с неправительственными организациями	446
Досанов М.У.	Салықтық қылмыстардың криминалистикалық сипаттамасы мәселесі туралы	450
Есет А.М.	Теория и практика исправительного воздействия и ресоциализации лиц, осужденных к лишению свободы	453
Кетепова С. Г.	История развития института приказного производства в Республике Казахстан и зарубежных странах	455
Кубенова Ш.А.	Уголовная ответственность за неисполнение обязанностей по воспитанию несовершеннолетнего	459
Khasseanova A.R.	Problems of determining the subject of bribery under the criminal legislation of the Republic of Kazakhstan	463
Пахритдинова А.Ш.	Уголовно-правовая характеристика правонарушений в сфере информатизации и связи	466
Sembay G. B.	Procedural bases of house arrest in criminal proceedings	468
Сулейменова М.К.	Организация террористической деятельности: уголовно-правовые и криминологические аспекты	474
Қожахмет А. Қ.	Қылмыстық сот ісін жүргізуде куәгерлік иммунитеттің түсінігі, мәні және маңызы	476
Сиубаева Н. Ж.	Медициналық қылмыстық құқықбұзушылық субъектісінің ерекшеліктері	480
Феткулов А. Х., Каржасова Г.Б., Орынбеков А. С.	Есірткінің заңсыз айналымына қарсы күрес саласындағы халықаралық ынтымақтастық	482
Исмагулов К.Е., Кажмуратова Д.С.	«Совершенствование уголовного законодательства, направленного на противодействие уголовным правонарушениям в сфере экономической деятельности»	486
Абулкаирова А.М.	Экстремизм как неотъемлемый элемент терроризма	490
Байзакова Р.Б., Бекбергенова А.К.	Особенности судебной реформы в Республике Казахстан	494
Исабекова А. Н.	Некоторые проблемы и перспективы развития уголовно - правового регулирования преступлений экономической направленности	498

Сабырбек Ш. М.	Қылмысқа айдап салушылықтың өзектілігі мен негіздері	501
Сокур А. С.	Незаконное перемещение стратегически важных товаров и ресурсов через таможенную границу в рамках евразийского экономического союза	505
СЕКЦИЯ 4 ВЛИЯНИЕ МЕЖДУНАРОДНОГО ПРАВА НА ИЗМЕНЕНИЯ В СИСТЕМЕ СОВРЕМЕННОГО ГОСУДАРСТВА		
Kulnazarova D.	Extrajudicial resolution of labour disputes in the digitized world	509
Suleimanova I.	Convention on the rights of the child as the main guarantor of state cooperation in the protection of the rights of minors	512
Абаева Х.А.	Принцип долгосрочной устойчивости в сфере коммерческой космической деятельности	516
Абдакимова Д.А.	Правовое регулирование статуса педагога в международном праве и законодательстве зарубежных стран	519
Абенов М.С.	Развитие экономической деятельности Республики Разахстан в условиях интеграции	523
Акпарова Р.Н.	Применение норм международных договоров В уголовном процессе Республики Казахстан	527
Актаева А.Р.	Влияние международного права на национальное законодательство республики казахстан	538
Алпысбаева Ю.А.	Предпосылки и история создания евразийской экономической комиссии	541
Ахметова М.Х.	Международное правовое регулирование мультимодальных перевозок	544
Аюпова З.К., Кусаинов Д.У.	Влияние международного права на изменения правовой системы в условиях интеграции	551
Баймолдинова Е.Т.	Международно-правовое регулирование генной инженерии	554
Бектасова Д.Б.	Соответствие национального законодательства международным стандартам по отправлению правосудия в отношении несовершеннолетних	557
Бырдин Е.Н.	Проблемы защиты прав детей в Российской Федерации и Республике Казахстан: Сравнительный анализ	561
Дуйсенбаева К.И.	Механизм разрешения споров в рамках ВТО	564
Дьяконова А.А., Рахматуллина О.В.	Система источников правового регулирования международного научно-технического сотрудничества в условиях евразийской экономической интеграции: на примере Республики Казахстан	568
Елеубекова Н.Е., Шаймуханов А.Д.	Кеден ісі саласындағы халықаралық ынтымақтастықтың нысаны ретіндегі еуразиялық экономикалық одақтың қызмет етуінің кейбір мәселелері	572
Есиркепова М.М.	Еңбек нарығындағы халықаралық гендерлік теңдік және казахстандағы әйелдердің құқықтық жағдайы	575

Жуманова Н.К.	Концепция международного «мягкого права» в международно-правовой доктрине	580
Жуматаев С.	Имплементация международного гуманитарного права	584
Жуматаев С.	Проблемы определения внутреннего вооруженного конфликта в международном гуманитарном праве	588
Жумашева Н. Ж.	Экономикалық интеграцияның өркендеуі кезінде еуразиялық экономикалық одақта миграциялық жағдайдың дамуы	592
Зукай Ж.	ШЫҰ аясында Қазақстан мен Қытайдың білім және мәдениет саласындағы халықаралық-құқықтық ынтымақтастығы	594
Зязикова Е.М.	Государственный иммунитет и его применение в практике	598
Иманбаев С.М., Батырова С.Б.	Санкции в международном праве	601
Кайратов М.	Space exploration technologies corporation: История компании	604
Карабаев Ф.Ж.	Қылмыстық істер бойынша құқықтық көрсету институтының кейбір пікірталас сұрақтары	607
Қаражан Б.С.	Қазақстан Республикасы мен мұнай экспорттаушы елдер ұйымы арасындағы халықаралық құқықтық қарым-қатынас	609
Костяная Ю.С.	Понятие и место информационной безопасности в системе общей безопасности стран-участниц ЕАЭС	614
Мадмарова А.Д.	Пиратство в международном морском праве	618
Макашева Д.	Правовое регулирование международных перевозок в Республике Казахстан	622
Максым Г.Е.	Спор за залив нутка	624
Ныгметуллинова Д.Е.	Вопросы понятия и сущности общих принципов международного уголовного права	627
Огланов К.Э.	Каспий теңізінің халықаралық-құқықтық мәртебесінің қалыптасуы кезеңдері	631
Ойнарова А.А.	Техническое регулирование – важный инструмент развития торговли в рамках Евразийского Экономического Союза	635
Оленина Т.Ю.	К вопросу о понятии модельных лесов канады и россии	638
Резинкин А.Ю.	Правовое регулирование международного научно-технического сотрудничества России и Узбекистана	641
Реш Р.В.	Вопросы ответственности международных организаций	644

Сарсенова С.Н.	Международно-правовое содержание экономической интеграции Китая и Казахстана	646
Сарсембаев М.А.	Текущие проблемы теории и практики международных договоров Казахстана	650
Серикова И.Е.	Меры ответственности за нарушение таможенных правил	654
Серік Л.С.	Правовые основы технологической модернизации ЕАЭС В контексте целей устойчивого развития	657
Серік Л.С.	Сравнительный анализ международно-правовых документов по борьбе с изменением климата: киотский протокол и парижское соглашение	660
Турмахан А.Б.	Международно-правовое регулирование мирного использования ядерной энергии в Республике Казахстан	662
Файзулла Д.М.	Военное использование космоса в интересах международной безопасности	665
Филатова Е.И.	Правовое регулирование авторского права стран-участниц Европейского Союза.	668

3. Әбсәттаров М. Еуропалық сот-адамның құқығының қорғаушысы// Ақиқат, №8, 2006, 26-б
4. Тасболатов А. . Бостандық пен құқық кепілі // Егемен Қазақстан, 2007, 6-б
5. Жоламан. Қ.Д. Мемлекет және құқық теориясы. Оқулық. -Алматы, 2004, 69-75-б
6. Қосекеев К.. Адам құқығы мен бостандығы – жедел іздестіру қызметінің басты қағидасы // Халық, 2006, 9-б
7. Табанов. С.А. Салыстырмалы құқықтану негіздері. -Алматы, 2003,302-б
8. Табанов. С.А. Құқық теориясы мен сот жүйесінің конституциялық негіздері.- Алматы, 2003,125-б

ҚАЗІРГІ ЗАМАНҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТШІЛЕРДІҢ ҚҰҚЫҚТЫҚ МӘДЕНИЕТІН ЖЕТІЛДІРУ

Ибрагимов Жамаладен Ибраһимұлы

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің мемлекет және құқық теориясы мен тарихы, конституциялық құқық кафедрасының профессор міндетін атқарушы,
заң ғылымдарының докторы
zhamaladen@mail.ru

Қазіргі заман мемлекетіндегі елге қызмет жасайтын лауазымды адамдардың кәсіби құқықтық мәдениетінің жоғарғы деңгейде қалыптасуы өте өзекті мәселелердің бірі болып табылады. Мемлекеттік қызметшінің жұмысының тиімділігі, оның мінез-құлық стереотиптері, басқарушылық тапсырмаларды шешуде белсенді қатысуға бағдарлау біздің еліміздегі құқықтық және әлеуметтік мемлекет құру ұстанымынан оның құқықтық мәдениеті негізінен анықталады. Мемлекеттік қызметшінің жоғары құқықтық мәдениеті мемлекет белгілеген функцияларды жүзеге асырудың қажетті шарты болып табылады.

Мемлекеттік қызметші тек құқықтық мәдениетке ие ресми тұлға ғана емес, азаматтар арасында құқықтық мәдениетті қалыптастыратын адам болып табылады. Сонымен бірге, мемлекеттік қызметшінің құқықтық білім деңгейімен құқықтық мәдениеттің деңгейін анықтау мүмкін емес, құқықтық мәдениет - мемлекеттік қызметші болып табылатын заңды және адамгершілік құндылықтардың жиынтығын қамтитын кең түсінік [1,7]. Құқықтық мәдениет құқықтық және моральдық қарым-қатынастарды орнатады, мораль құқықтық бағалауды қалыптастыру үшін бастапқы нүкте болып табылады. Құқықтық мәдениетті моральдық құндылықтардан бөлек үлгілеу мағынасыз.

Заң гуманитарлық ғылымдарда соңғы онжылдықта құқықтық мәдениеттің мазмұны мен мәнін, оның қоғамның қалыптасуы мен дамуындағы рөлін талдау үшін көп нәрсе жасалды. Тақырыпты ашуға айтарлықтай үлес қосқан мынадай таяу шет елдерінің заңгер ғалымдарын атап көрсетугізге болады: В.Ф. Анулин [2], Вольфман Х. [3], Новокресенов А.В. [4], Левашов В.К. [5], Реутов Е.В. [6], Садулин А.М. [2], Тошченко Ж.Т. [7], Цветкова Г.А. [7].

Бұл ғалымдар өздерінің ғылыми еңбектерінде мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениетін қалыптастырудың негізгі функциясы мемлекетке жүктелуі тиіс деген қорытындыға келді. Мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәртебесін анықтау олардың қызметі бір жағынан қоғам мен мемлекетке барынша пайдалы болуы, ал екінші жағынан, азаматтардың алдында құрметке ие болатындай етіп орналастыру мемлекеттің құзыретінде. Тек осы жағдайда ғана мемлекеттік қызметшіні моральдық императивтің өзіндік түріне айналуы тиіс оң құқықтық жауапкершіліктің жоғары деңгейіне белгілеуге болады.

Мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениетінің көптеген көріністеріне қатысты мәселелер аз емес, себебі құқықтық мәдениет деңгейі басқару шешімдерін қабылдау мен іске асыруға әсер етеді. Мәдени жаңалықтарды қалыптастыратын қоғамдағы жалпы жағдайды ескермей, мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениетін бағалау мүмкін емес. Мемлекеттік қызметшілер құқықтық мәдениетінің дұрыс бағытта өзгеруіне әлеуметтік

ынталандыру заңмен реттелетін қоғамдық қатынастардың тұтас жиынтығына түбегейлі әсер етуі мүмкін.

Мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениетін қалыптастырудың ерекшеліктері, ең алдымен, олардың мәртебесінің сипаттамаларына, мемлекеттік билік тармақтарындағы жағдайдың ерекшелігіне, әлеуметтік процестер туралы хабардарлық деңгейіне байланысты болады. Сонымен бірге, мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениеті халықтың, тұтастай алғанда қоғамның өзге де әлеуметтік топтарының құқықтық мәдениетімен байланыста болған кезде мәдени релятивизмнің көріністеріне жол берілмейді.

Әртүрлі әлеуметтік топтардың заңға, сотқа және құқықтың басқа көріністеріне қатынас дәстүрлері айтарлықтай жікке бөлінуімен сипатталады, осылайша, мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениеті түрлі әлеуметтік топтарды бірыңғай азаматтық қоғамға біріктіру үдерістеріне ықпал етеді, өйткені мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениетіндегі түбегейлі өзгерістер бүкіл қоғамның құқықтық мәдениетіне тиісті өзгерістермен байланысты. Мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениеті белгілі бір құқықтық уақыттың және ұлттың өзіндік ерекшелігін көрсетеді. Мемлекеттік қызметшілердің пікірлері, шешімдері мен іс-әрекеттері мемлекеттік санада мемлекеттің өзіндік сипаты ретінде қабылданады. Мемлекеттік қызметші барлық жағдайларда мемлекеттің өкілі, мемлекеттің тасымалдаушысы және мемлекеттің функцияларын іске асыру мақсатында әрекет етеді. Мемлекеттің өзі мемлекеттік қызметшінің тілімен сөйлейді. Мемлекеттік қызметшінің жасаған қателігі – мемлекет билік органдарының тиісті түрде жұмыс жасамағанының белгісі. Мемлекет берген белгілі бір өкілеттіктер шеңберімен мемлекеттік қызметші өзінің жеке тәжірибесі, жеке әлеуеті және ерекше мүдделері арқылы алдында тұрған міндеттерді бөледі. Бұл мемлекеттік міндеттер қандай да бір шамада, ең болмағанда қызметте болу кезеңінде, мемлекеттік қызметшінің күшіне енген өзіндік міндетіне айналады. Мемлекеттік қызметші жұмысының басқа қызметшілердің жұмысынан айырмашылығы олар бірінші кезекте, қоғамның мүдделеріне, адам құқықтарын қорғауға, мемлекеттің стратегиялық мақсаттарына сәйкес келуге басымдық береді. Сонда да мемлекеттік қызметші өзінің жеке бас мүддесінен бас тарта алмайды, сондықтан ол ешкімге ұқсамай, оларды мемлекеттің қажеттілігімен байланыстыра білуі керек. Мемлекет те оған өз көмегін беруі тиіс: кең көлемді міндеттер шеңберін орындауды талап етіп, белгілі дәрежеде жеке өзімшілдік ұмтылыстарды басып, ол мемлекеттік жұмыс үшін ерекше жағдайлар мен жеңілдіктер жүйесі арқылы мемлекеттік қызметшінің азаматтар алдындағы жоғары жауапкершілігін өтеуі тиіс, осылайша, қоғамда осы жеңілдіктер мен артықшылықтардың орындылығына қатысты келісім болады.

Мемлекеттік қызмет сипатын түсінбей мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениетінің ерекшеліктерін анықтау мүмкін емес. Сондықтан мемлекеттік қызметшілердің қызмет көрсету процесінде олардың кәсіптік құқықтық мәдениеті жүзеге асырылатынын ескеру қажет. Мемлекеттік қызметшінің құқықтық білімі, нанымы мен көзқарасы, оның әділдік сезімі мемлекеттік басқаруды тиімді жүзеге асыруға бағытталған. Алайда адамдардың білімі мен тәжірибесі әрдайым шектеулі болады. Сондықтан, кәсіби функцияларды жүзеге асырумен тікелей байланысты емес жағдайларда, мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениеті қарапайым деңгейге түсуі мүмкін.

Мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениеті олардың саяси және моральдық мәдениетімен тығыз байланысты. Мемлекеттік қызметшілердің құқықтық және саяси мәдениетінің өзара әрекеттесу ерекшеліктерін түсіну үшін билік басындағы әлеуметтік топ пен қоғам мүдделеріне салыстырмалы түрде талдау жасау қажет. Мемлекеттік қызметшілер саяси конъюнктураға ұшырамауы керек және тек осы жағдайда олар жеке саяси топтардың емес, бүкіл қоғамның еркін орындауға қабілетті болуы керек. Мемлекеттік қызметшілердің құқықтық және саяси мәдениетінің қарым-қатынасын талдау, олардың саяси бейтарап құрамын немесе мемлекеттің маңызды функцияларының бірі болып табылатын мүдделерді айқын көрсету қазіргі кезде бұл әр түрлі әлеуметтік топтар арасындағы қатынастарды үйлестіру, әлеуметтік қақтығыстарды бейбіт жолмен шешудің жолы болып табылады.

Мемлекеттік қызметшілердің құқықтық және моральділік мәдениетінің өзара байланысын ескере отырып, жалпы моральдық мәдениеттің, түрлі әлеуметтік топтардың моральдық жүйелерінің әсерімен қалыптасатындығын атап өту маңызды. Мемлекеттік қызметшілердің моральдық жүйесі мен жалпы мораль арасындағы ең маңызды қайшылық мемлекеттік қызмет институтының нақты корпоративтік сипатына байланысты. Бұл мемлекеттік қызметшілердің басқару шешімдерін қабылдау және іске асыру процесіне айтарлықтай, яғни толық қолдаудан бастап белсенді қарсылық көрсетуге дейін әсер етеді.

Мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениеті олардың діни мәдениетімен байланысты, бірақ мемлекеттік қызметші атеистік немесе терең діни білімге қарамастан, жоғары құқықтық мәдениетке ие болуы мүмкін.

Жалпы алғанда, мемлекеттік қызметшінің құқықтық мәдениеті жағдайлы сипатты көрсетеді. Мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениетінің дамуының әр кезеңінде қоғамның өзгеруші талаптары жаңа тәсілмен мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениетінің мінсіз үлгісі туралы мәселені көтереді.

Қазіргі заманғы әлеуметтанулық білімге мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениетін (қызметтік, функционалдық, аксиологиялық) талдау үшін түрлі тәсілдер қолданылады, аталмыш тәсілдер бір-бірін толықтырады, сондықтан мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениетін зерделеудің ең объективті нәтижелеріне түрлі зерттеу әдістерін біріктіретін интеграцияланған тәсіл арқылы қол жеткізуге болады.

Қызметтік көзқарас мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениетін қалыптастыру тетіктеріне ғана емес, әлеуметтік өзгерістерге байланысты даму динамикасына да назар аудару керек деген қорытындыға әкеледі.

Қоғамды нарықтық қатынастарға көшіру процесінде мемлекеттік қызметшінің құқықтық мәдениетінің құрылымы мен бағыттары өзгереді. Мемлекеттік аппараттың тетіктерінде «көпшіліктен» жоғарыда аталған бастамалардың орындаушысы қазіргі кездегі мемлекеттік қызметкер ең күрделі және әлеуметтік маңызды басқару шешімдерін қабылдауда нақты қатысушы болу мүмкіндігіне ие болды. Әрбір мемлекеттік қызметкердің адамның құқықтары мен мүдделерін қорғаудағы рөлі түбегейлі өзгерді. Қазақстан Республикасының Конституциясы, азаматтардың кең құқықтарын кеңейту жалпыға ортақ танылған халықаралық стандарттарға жауап беретін, мемлекеттік аппаратқа талаптарды күшейтетін, ол азаматтардың құқықтары мен бостандықтарын толық көлемде іске асыруға кепілдік беруге міндетті [8,120].

Құқықтық мәдениетті талдаудың функционалдық тәсілі мемлекеттік қызметшілердің әлеуметтік қасиеттерін зерттеуге, осы қасиеттерді әлеуметтік ортаға байланыстыруға бағытталған. Осыған байланысты, мемлекеттік аппараттың тәжірибесін зерделеуде басшылық шешімдерінде жеке қасиеттер мен менеджерлердің құқықтық мәдениетінің деңгейі қалай көрінетінін түсіну маңызды. Мемлекеттік қызметші тек басқару шешімдерінің ресми нысаны ғана емес, ол шешімдер қабылдауда шығармашыл болуы керек. Басқарушылық шешімдердегі әлеуметтік талаптарды өзгертуді көрсететін оның жеке қасиеттері сол арқылы осы талаптардың мазмұны мен сипатына әсер етеді.

Кем дегенде, мемлекеттік қызметшілердің жеке қасиеттерінің маңыздылығы құқықтық мәдениетті талдауға аксиологиялық көзқараспен бүркемеленуі мүмкін. Маңыздылық мәселесіне назар аударып отырып, аксиологиялық көзқарас шынайы құндылықтарды қиялдан, бастапқыдан екіншісін бөліп алды. Аксиологиялық көзқарас мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениетінің нысаналы сипаттамаларын, оның жеке, әлеуметтік топтар мен жалпы қоғам үшін маңыздылығын зерттеуге бағытталған. Құқықтық мәдениетті зерттеудегі функционалдық және аксиологиялық көзқарастар бір-біріне қайшы келмейді, сондай-ақ ортақ ғылыми әдіснаманың ажырамас бөлігі болып табылады. Мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениеті экономикалық, саяси, әлеуметтік және басқа факторлардың толық ауқымымен қалыптасады.

Мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениетін зерделеу кезінде мемлекеттік қызметтің құрылымында әмбебап және ұлттық компоненттің рөліне ерекше назар аудару

қажет. Мемлекеттік қызметшілердің кәсіби этикасы қоғамның да мемлекеттік басқарудың да сипатын көрсетеді. Мемлекеттік қызметшінің кәсіби этикасы өз міндеттерін адал орындауға, сенімділікпен және сенімділікті ұштастырумен, топтарда оңтайлы шағын ортаны құруды көздейді. Бұл басымдық Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызмет туралы заңында айтылған: «Мемлекеттік қызметшілердің қызметтік әдеби-мемлекеттік қызметшілердің осы заңда және Қазақстан Республикасы мемлекеттік қызметшілердің кодексінде белгіленген мінез-құлық қағидалары» [9,1].

Мемлекеттік қызметшілер азаматтардың бағынбау, заңды білмеуі және басқа да себептер бойынша өз мүдделеріне зиян келтірмеу үшін азаматтарды ұйымдастыруға шақырады. Жариялықты күшейту, мемлекеттік қызметшілердің қызметіндегі демократиялық қағидалар олардың мәртебесінен жеке пайда табу үшін пайдалануға жол бермеуі керек.

Мемлекеттік қызметшілердің жеке қасиеттерінің олардың кәсіби қызметінің сапасына теріс әсерін бейтараптандыру мақсатында қолданылатын құқықтық реттеу құралдарының рөлі мемлекеттік қызметтің талаптарын, қағидаларын және ережелерін сақтамағаны үшін, сондай-ақ қажет болған жағдайда санкцияларды ұсынады.

Қазақ еліндегі барлық әлеуметтік және саяси реформалардың тарихи тәжірибесі мемлекеттік қызметшінің құқықтық мәдениеті табысты өзгерістердің маңызды факторларының бірі болып табылатынын көрсетеді. Осы реформаларды басқаруға және жүзеге асыруға қабілетті азаматтар тобы қалыптасқан кезде ғана олар табысқа жетеді және олардың қайтымсыздығы мен тиімділігіне кепілдік береді.

Қазіргі кезде мемлекеттің механизмінде мемлекеттік қызметшілердің рөлі «Вебералық дәстүрге» сәйкес қайта қаралуда, мемлекеттік қызмет жиі «ұтымды бюрократия» деп қарастырылады.

Азаматтардың билікке тікелей қатысуы, басқарушы ұйымының ашықтығы туралы идеялар жасалуда. Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызмет туралы заңының «Мемлекеттік қызметтің негізгі қағидалары» нормалары мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениетін қалыптастырудың негізі болып табылады [9,2].

Құқықтық мәртебенің жекелеген компоненттерін, олардың мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениетіне әсерін ескере отырып, әрбір қызметкерде азаматтық сезімін дамытуға баса назар аудару керек. Мемлекеттік қызметшінің азаматтығы оның нақты құқықтық мәдениетінің ажырамас бөлігі болып табылады. Бұл мемлекеттік қызметшінің өз мүддесін мемлекеттің мүддесін қорғауға, халықтың көпшілігінің ортақ құндылықтарына бағытталуы керек.

Мемлекеттік қызметшінің құқықтық мәдениетіне тікелей ықпал ететін құқықтық мәртебесінің маңызды элементі мемлекеттік қызметшілерді саяси партиялар мүддесінде өз позицияларын пайдалануға тыйым салатын заңның ережелері болып табылады. Заң шығарушы мемлекеттік қызметшінің саяси плюрализмге құқықтарын ресми түрде бекітуге, құқықтық мәдениетіне саяси бейтараптықты қалыптастыруға ұмтылады. Мемлекеттік қызметшілердің шешімдері қоғамның мүдделеріне зиян келтіретін кез келген тараптың әрекетіне бағынбауы керек. Қызметкер бола отырып, мемлекеттік қызметші мемлекеттік мүдделердің мүдделеріне жатпайтын тар мүдделердің тасымалдаушысы ретінде әрекет етеді. Тиісінше, мемлекеттік қызметшінің құқықтық мәдениетінде қандай да бір «кедергі» туындайды: ол ішкі, әмбебап күштердің қысымымен құлап кетуі мүмкін. Бұл фактіні елемей мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениетінің сипатын ескермеу, оның қарама-қайшылықты сипатын көрмеу болып табылады. Мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениетінде олардың заңдылықтары, сындарлы әрекеттері ғана емес, сондай-ақ мемлекеттік қызметтің міндеттеріне сәйкес келмейтін әрекеттер де бар.

Мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениетіне деген құқықтарын нақты реттеудің әсері туралы мәселені қарауды қорытындылай келе, бұл адамның тәуелсіздігін қамтамасыз етудің қажеттілігі мемлекеттік қызметшінің бейтараптылығымен байланысты екендігі туралы айтуымызға болады. Болашаққа сенім білдіретін мемлекеттік қызметші тек өзгелерге сенімді бола алады. Мемлекет лауазымды тұлғаның әл-ауқатын және әлеуметтік

қамсыздандырылуын қамтамасыз ете отырып, мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениетін қалыптастыру үшін ғана емес, оның функцияларын іске асыру үшін де, оның мақсаты үшін де қолайлы жағдай жасайды.

Мемлекеттік қызметшілердің мәртебесі элементтерінің тағы бір маңызды тобы олардың міндеттері болып табылады. Мемлекеттік қызметшінің міндеттері - азаматтар өз құқықтарының кепілдіктерін, олардың нақты орындалу мүмкіндігін көретін айна болып табылады. Олар мемлекеттік қызметшілерге, негізінен, олардың құқықтары бұзылған жағдайда жүгінеді. Бұл тұрғыдан алғанда, мемлекеттік қызметкерден әрдайым төтенше жағдайда әрекет етіп, нақты және жедел шешімдерді талап етіледі. Басқаша айтқанда, ол кенеттен пайда болатын мәселені шешуге дайын болуы керек. Мемлекеттік қызметшілердің жауапкершілігі, олардың құқықтарынан да көп, әртүрлі әлеуметтік қайшылықтардан туындайтын мәселелерге барлық мемлекеттік қызмет жүйесінің қабілеттілігін көрсетеді. Дәл осы себептен де мұнда құқықтық мәдениеттің талаптары құқықтарды жүзеге асырудан кем емес болуы тиіс. Заңдарды білу, оларды құрметтеу кез келген жағдайда оларды орындауға қабілеттілігімен толықтырылуы керек. Жоғары құқықтық мәдениет - мемлекеттік қызметшінің өз міндеттерін тиімді атқару кепілі, өйткені онда толыққанды түрде тек құқықтық білім ғана емес, сонымен қатар мінез-құлқы, психологиялық артықшылықтар бар.

Отыз озық елдерінің тәжірибесін дәлелдейтін мемлекеттік қызметті реформалау бұл мәселені шешу үшін «мемлекет» немесе «нарықтық» тәсілдермен жүзеге асырылуы мүмкін. Бұл тәсілдер мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениетіне қатысты әртүрлі талаптарға ие. Бірінші жағдайда, ол өз қызметінде заңның басымдылығы туралы мәселе болып табылады, ол осы қызметтің белгілі бір сыртқы мемлекеттік мұраттарына бағынады, оның тұрғысынан жеке азаматтардың мүдделері қайталама ретінде пайда болады. Керісінше, нарықтық көзқарас құқық пен заңдылыққа зиян тигізбеудің экономикалық мақсаттылығының алдыңғы қатарына көтерумен байланысты. Шындық ортасында - екеуінің де ұтымды ұштастыра отырып, олардың арасында үйлесімділік құру. Енді заңға сәйкес, қабілетті мемлекеттік қызметшінің жаңа түрі, яғни, тәуелсіз, шығармашылық, өзін еркін қабылдайтын, іс-әрекеттері үшін жауапты, тәртіпті және қоғамдық істер атқаруына негізделген тәуекелдерді қабылдай алатын; адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын қорғай алайтын тұлға қажет. Осыған байланысты қазіргі заманғы мемлекеттік қызметшінің үлгісін жаңа құқықтық мәдениеттің тасымалдаушысы ретінде одан әрі теориялық тұрғыда ғылыми зерттеулер қажет.

Мемлекеттік қызметтің тиімділігін арттыру, сонымен қатар, іске асырумен байланысты, бұл өз кезегінде мемлекеттік қызметтің институционалдық құрылымына әсер етеді. Егер бұл конституциялық құрылысты, моральды, денсаулықты, басқа адамдардың құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау, мемлекеттің қауіпсіздігін қамтамасыз етуге мүдделі болмаса, мемлекеттік органдардың құқықтарын шектеу маңызды болып табылады. Мемлекетте әлеуметтанулық зерттеулердің нәтижелері бойынша бірінші кезекте мемлекеттік қызметшілердің белгілі бір моральдық сипаттамаларының маңыздылығына қарай халықтың өмірі мен өміріне көңіл бөлінеді.

Осы жүргізілген талдаулар Қазақстан Респубикасындағы мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәртебесі негізінен реттеледі және мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениетін көтеру үшін негіз болуы мүмкін. Құқықтық мәдениетсіз заманауи мемлекеттің мұраттары іске асырылмайды. Мұндай жағдайда мемлекеттік қызметшінің құқықтық мәдениетінің рөлі күрт артады. Әлеуметтік қызметтерді бөлу жүйесіндегі ұйымдастырушы және қатысушы мемлекеттік қызметші, сондай-ақ, өкілеттіктерді бөлудің механизмі халықтың бақылауында. Бұл бақылаудың нысандары мен әдістері даму мен жақсартуға жатады. Тренд айқын: азаматтар арасында жоғары құқықтық мәдениетті қалыптастырмай халықтың кеңінен қатысуынсыз, әлеуметтік мемлекет міндеттерін шешу мүмкін емес. Қазіргі заманғы әлеуметтік және құқықтық мемлекеттің қалыптасуы мемлекеттік аппарат пен мемлекеттік қызметтің тұжырымдамаларын түбегейлі қайта қарауға әкеледі.

Жалпы құқықтық жүйе мен қазіргі заманғы мемлекетте мемлекеттік биліктің міндеттері мен функцияларын іске асыруға бағытталған лауазымдық өкілеттіктерді атқаратын лауазымды адамдардың кәсіби құқықтық мәдениетімен көптеген мәселелер тығыз байланысты. Сондықтан да мемлекетіне адал қызмет адамдардың құқықтық мәдениетін одан әрі жетілдіру және нығайту қазіргі заманғы мемлекеттің атқаратын басты міндеттерінің бірі деп ойлаймыз.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Веденеев Ю.А. Политическая демократия и культура граждан // Государство и право. 1997. №2. С. 34.
2. Анурин В.Ф., Садулина А.М. Бюрократия: Взгляды «извне» и «изнутри» // Социологические исследования. 2010. №2. С. 29-37.
3. Вольфман Х. Оценивание реформ государственного управления: «Третья волна» // Там же. №10. С. 93-98.
4. Левашов В.К. Мера гражданственности в социоизмерении // Там же. 2007. №1. С. 6-20.
5. Новокрещенов А.В. Кадровый состав местных органов власти: отбор кандидатов и их мотивация поступления на муниципальную службу // Там же. 2008. №10. С. 62.
6. Реутов Е.В. Общество и власть // Там же. 2006. №9. С. 72-78.
7. Тощенко Ж.Т., Цветкова Г.А. Изменились ли проблемы местного самоуправления за последние 10 лет? // Там же. 2006. №8. С. 78-87.
8. Қазақстан Республикасының Конституциясы. Ғылыми-практикалық түсіндірме.- Астана, 2018.-664б.
9. Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызмет туралы заңы, 23 қараша 2015 ж. №416-V ҚРЗ. \\adilet.zan.kz

УДК 347

«ПЛАГИАТ В МОДНОЙ ИНДУСТРИИ: К ВОПРОСУ О ПРАВОВОЙ ЗАЩИТЕ ТВОРЦОВ МОДЫ»

Иванова Жанна Борисовна

mgb-pravo@yandex.ru

Доцент кафедры гражданского права и процесса, КРАГСиУ, Сыктывкар, Россия

В современном мире как, и во все времена, модой интересуются все. В силу того, что она является междисциплинарным объектом, ее исследуют специалисты из разных областей знания, в том числе юристы в вопросе правовой защиты объектов интеллектуальной собственности в этой сфере. Сегодня понятие моды ассоциируется чаще всего с одеждой, точнее с созданием модного продукта, появившегося в результате интеллектуальной деятельности создателя моды. О том, какие меры защиты произведений модных кутюрье приняты на законодательном уровне, пойдет речь в данной статье.

Мода (с латинского - образ, правило) представляет собой временное господство определённого стиля в какой-либо сфере жизни или культуры в определённый период времени[1]. Мода на одежду, обувь и украшения подразумевает изменение вкусов и суждений людей в какой-то определённый момент о новейших достижениях в данной области. Джордж Бернард Шоу называл моду управляемой эпидемией. Соответственно, выводом сказанному будет то, что мода по своей сути явление изменчивое, недолговечное, основанное на традициях, искусстве и культуре народов. В правовом поле моды можно рассматривать через призму авторского права, поскольку коллекции модных кутюрье рассматриваются как произведения искусства, нашедшие свое материальное отражение в конкретных объектах интеллектуальной деятельности их авторов.